

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	juni 2025
Institution	Det Blå Gymnasium Haderslev
Uddannelse	hhx
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Lars Rasmussen
Hold	hhh3d22

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Medier, magt og sandhed
Titel 2	Mytemotiver
Titel 3	Sprog og kommunikation
Titel 4	1800-tallets litteratur: Romantikken og Det moderne gennembrud
Titel 5	Nyeste tid
Titel 6	Litteraturhistorie
	Den danske ordbog https://ordnet.dk/ddo benyttes gennem alle forløb

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 1	Medier, magt og sandhed
Indhold	<u>Grundbogsmateriale:</u> Ole Schultz Larsen, 2021, ”Håndbog til dansk”; Systime, https://hbdansk.systime.dk kap. 5.1: Avisjournalistik • Hvad er en avis • Avistyper • Stofområder • Samfundsområder • De fem nyhedskriterier • Ydre komposition (layout) • Kilder • Vinkling • Avisens genrer • Nyhedsjournalistik • Fortællende nyhedsjournalistik • Indre komposition • Det journalistiske sprog * Fake news og clickbait Jan Aasbjerg Petersen og Johanne Katrine Larsen: ”Dig & digital dannelse i dansk” Systime 2019, https://digogdigitaldannelsedansk.systime.dk/?id=131 - Digital kommunikation – web 2.0. https://digogdigitaldannelsedansk.systime.dk/?id=138 - Journalistik på sociale medier og internettet Gitte Horsbøl og Jette Meldgaard Harboe: ”Den iscenesatte virkelighed. Fra nyheder til reality, 2016, Systime, https://deniscenesattevirkelighed.systime.dk/?id=129 - Nyheder Peter Christensen og Henrik Poulsen: Store nyheder: Del 1: https://storenyheder.systime.dk/?id=145 - Pressen som magtfaktor + Kort pressehistorie <u>Artikler:</u> ”Det gør stadig ondt at sige Haderslev Dam”(Jydske Vestkysten Haderslev, 2019). Martin Bjørck: ”Volodymyrs dilemma: Tag tilbage og kæmp, eller bliv landsforræder”

	(Politiken: Tema: Ukraine 27. februar 2022). Mathias Overgaard: "Kampfly-naboer er utilfredse med udsigt til millionerstatning" (JydskeVestkysten 18. november 2019). Herman Bang: "Branden", (Nationaltidende 1984) "Asylansøger ville sprænge danskere i luften: En af venligboernes stakkels forfulgte syrere havde planer om bombeattentater i København", (Den korte avis, 17.5. 2017) "Syrer tiltalt for bombeplaner", (Jyllands-Posten, 16.5. 2014 <u>Værk:</u> En uges tv-aviser på DR, Kl. 18.30 er analyseret som et værk inden for medier (fra perioden 29.11-5.12 2022) <u>Andet:</u> Artikel: Her er medieforbrugernes seks behov (Lixen 20. maj 2019). Gintberg på kanten: Pressen (DR1 8. maj 2014). TED Talks: Eli Pariser om filterbobler. DR2: "TVTVTV – Nyhederne"
Omfang	Omfanget af det faglige stof i forløbet vurderes til ca. 20 % af det samlede stof
Særlige fokuspunkter	Forløbet har fokus på Medieanalyse med særligt henblik på nyhedsformidling. Vi har taget udgangspunkt i nyhedsformidling i aviser og bevæget os over i nyhedsformidlingen på internettet og i tv. Det samlede medieforløb på første år rundes af med SO1: Digitalisering. Faglige mål: -analysere og vurdere ikke-fiktive tekster -perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge -demonstrere kendskab til digitale mediers indhold og funktion samt indsigt i tilhørende etiske problemstillinger -navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation -demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder. -demonstrere indsigt i sprogets opbygning, brug og funktion, herunder anvende grammatisk terminologi

	Kernestof: -dansk sprog, herunder sproglig variation og sprog anvendt i private, faglige og professionelle sammenhænge -billeder, film og øvrige multimodale tekster -sagtekster, herunder journalistik, politiske tekster, kommerciel kommunikation og øvrige erhvervsrelaterede tekster -digitale kommunikationsformer, herunder sociale medier
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

[Retur til forside](#)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 2	Mytemotiver
Indhold	<u>Grundbogsmateriale:</u> Ole Schultz Larsen, 2021, "Håndbog til dansk"; Systime, https://hbdansk.systime.dk 3. Litteratur (uddrag) https://hbdansk.systime.dk/?id=124 Ove Benn & Jørn Jacobsen: "Mytemotiver i dansk litteratur", Dansk lærerforening: Indledning Kap. 1: "Altings ulidelige klarhed – om Syndefaldsmyten", s. 11-13 Kap. 2: "Væbnet med vinger – om Ikarosmyten", s. 47-49 Kap. 4: "Veritas og vanitas – sandhed og forfængelighed – myten om Narcissus og Ekko", s. 121-124 <u>Læste tekster:</u> 1. Mosebog, kap. 2-3, Daedalus og Icarus, af :Ovids "Forvandlinger", 8. sang, vers 183-235 Naja Marie Aidt: "Den blomstrende have", (1993) Helle Helle: "Sit eget system", (2000) Søren Damm: Af "Transit", (1993) Bjarne Reuter: Af "Lille spejl på væggen der..." (1983) Naja Marie Aidt: "Som englene flyver", 1993 Gustav Munch-Petersen: "det" (1932) Som skriftlig opgave har eleverne lavet en analyse med perspektivering af: Knud Holst: "Hed august", (1978)(<u>Værk:</u> "Kundskabens træ", instr. Nils Malmros, (1981) <u>Supplerende materialer:</u> Diverse reklamer (Syndefaldet i billeder) "Pin up", kortfilm, (1995), instr. Mats Olof Olsson Anders Kirkegaard: "Ikarus' memoirer. Min faders fortællinger om Pyrrhus-sejre og ar- vesynd" (1980) (maleri)

	Et skriftlighedsforløb om de 7 snubletråde var tilknyttet forløbet: https://skrivdigfrem.ibog.dansklf.dk/?id=130&loopRedirect=1
Omfang	Omfanget af det faglige stof i forløbet vurderes til ca. 10 % af det samlede stof
Særlige fokus-punkter	Forløbet skærper elevernes opmærksomhed på hvordan grundfortællinger som myter ligger som klangbund for adskillige litterære værker, hvorved en dybere forståelse af teksternes tematik opnås. Samtidig fungerer forløbet om en systematisk introduktion til den litterære analyses begreber og metoder. Faglige mål: -analysere og fortolke fiktive tekster -perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge -demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden Kernestof: -mangfoldige litterære genrer -billeder, film og øvrige multimodale tekster -oversatte tekster, der bidrager til at perspektivere dansksprogede tekster i en nordisk, europæisk eller global sammenhæng -litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metode
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

[Retur til forside](#)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 3	Sprog og kommunikation
Indhold	<u>Grundbogsmateriale:</u> Ole Schultz Larsen 2021. Håndbog til dansk, Systime, https://hbdansk.systime.dk - Kapitel 4.2: Sproglige billeder - Kapitel 4.4: Sproglige figurer - Kapitel 4.10: Argumentation - Kapitel 4.9: Retorik - Kapitel 4.11: Diskursanalyse Om appelformerne: https://danskpaany.systime.dk/?id=282#c264 Henning Bøtner Hansen m.fl.: ”De korte medieformater”, Systime, : Kampagnespottet https://dekortemedieformater.systime.dk/?id=153 • Kampagnespottet som format • Kampagnetyper • Produktionsforhold og målgruppe <u>Taler:</u> Ulla Dahlerup: Tale ved Dansk Folkepartis årsmøde 2002, uddrag (fokus på sproglige billeder) Sofie Lindes tale ved Zulu Comedy Galla 2020 Zelenskyjs tale til danskerne, 21.8. 2023 <u>Argumenterende tekster:</u> Læserbrev: ”Lad dem dog bo det samme sted hele tiden ” (Skriveportalen) Louise Elly Meier: ”Snapchat har forvandlet mig til et hysterisk monster,” (Politiken, 24.11. 2014)

	Susan Knorrenborg: ”Kvinder taler om frygten for mænd i mørket for at frigøre sig. Men sandheden er, at intet undertrykker dig bedre end din egen fantasi”, (Politiken, 27.3. 2021.) David Christensen: ”Skolesystemet har givet mig for meget anerkendelse og for lidt kritik”, (Information, 4.3. 2017) <u>Reklamer: (og appelformer)</u> Hope.dk: ”Jeg hedder Emil, og jeg har et alkoholproblem”. Robinhus.dk: ”Vi sætter pris på samarbejde”. Jysk: ”Jeg har et godt tilbud”. <u>Andet:</u> Alternativets principprogram (uddrag) Diverse selvvalgte kampagnevideoer.
Omfang	Omfanget af det faglige stof i forløbet vurderes til ca. 20 % af det samlede stof
Særlige fokuspunkter	Vi har repeteret faglig viden fra tidligere forløb om sprog og analyse af ikke-fiktive tekster (AP) og derefter bygget ovenpå med flere faglige begreber inden for stilistik, retoriske virkemidler, argumentation (Toulmins model), argumentationskneb og appelformer. Forløbet har haft fokus på hvordan sproglige, stilistiske og retoriske greb spiller en rolle i forskellige former for kommunikation – fra taler over reklamer til debatindlæg. Faglige mål: - udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt - demonstrere indsigt i sprogets opbygning, brug og funktion, herunder anvende grammatisk terminologi - demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge –anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere

	- analysere og vurdere ikke-fiktive tekster - perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge - demonstrere kendskab til digitale mediers indhold og funktion samt indsigt i tilhørende etiske problemstillinger Kernestof: - dansk sprog, herunder sproglig variation og sprog anvendt i private, faglige og professionelle sammenhænge - multimodale tekster - sagtekster, herunder journalistik, politiske tekster, kommerciel kommunikation og øvrige erhvervsrelaterede tekster - digitale kommunikationsformer, herunder sociale medier
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 4	1800-tallets litteratur: Romantikken og Det moderne gennembrud
Indhold	<u>Grundbogsmateriale:</u> ”Litteraturhistorien – på langs og på tværs”; Systime, https://litthist.systime.dk/ kap. 5: 1800-1870: Romantikken & kap. 6: 1870-1890: Det moderne gennembrud Maja Bødtcher-Hansen & Susan Mose: ”Det moderne gennembrud#MeToo”, 2019, Gyldendal: Om Sædelighedsfejden https://detmodernegennembrud.ibog.gyldendal.dk/index.php?id=141#c293 Om dramaet: Gerd Lütken og Johannes Fibiger: ”Litteraturens veje”, Systime: https://litteraturensveje.systime.dk/?id=813&L=0#c3959 <u>Andet anvendt materiale:</u> Video: ”Store tanker & trange tider”, DR2, del 1 ”Et dukkehjem”, DR, dansk tv-teater fra 1974, instr. Palle Kjørulff-Schmidt <u>Billeder:</u> Caspar David Friedrich: Munken ved havet, 1808-10. Olie på lærred, 110 x 171,5 cm Christian Købcke(1810-48): Udsigt fra Dosseringen ved Sortedamssøen mod Nørrebro, (1838) Olie på lærred. 53x71,5 cm Martinus Rørbye (1803-1848): Udsigt fra kunstnerens vindue, ca. 1825. Olie på lærred. 30x29,3 cm <u>Læste tekster:</u> Schack Staffeldt: ”Indvielsen”(1804) Adam Oehlenschläger: ”Simon Peder”(1805) N.F.S. Grundtvig: ”Danmarks Trøst”(1820) Steen Steensen Blicher: ”Le Petitmaitre d’ Ecole”(1844) Emil Aarestrup: ”Paa Sneen”(1838) Emil Aarestrup: ”Angst”(1838)

	H.C. Andersen: "Skrubtudsen"(1866) H.C. Andersen: "Hyrdinden og skorstensfejeren" (1845) (skriftlig aflevering) J. P. Jacobsen: "To verdener" (1879) Herman Bang: "Pernille" (1880) Henrik Pontoppidan: "Ane-Mette" (1887) Olivia Levison: "Anfægtelser" (1893) (skriftlig aflevering) Værk: Henrik Ibsen: "Et dukkehjem"(1879)
Omfang	Omfanget af det faglige stof i forløbet vurderes til ca. 15 % af det samlede stof
Særlige fokuspunkter	Arbejdet med begge perioder og brudfladen mellem romantikken og det moderne gennembrud har til hensigt at tydeliggøre de to perioders særlige kendetegn. Faglige mål: - analysere og fortolke fiktive tekster - analysere og vurdere ikke-fiktive tekster - perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge - demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden - navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation - demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder. Kernestof:- - danske tekster fra de seneste 20 år og fra centrale litteraturhistoriske perioder - mindst én folkeviser og én tekst af hver af følgende forfattere: Ludvig Holberg, Adam Oehlenschläger, N.F.S. Grundtvig, Steen St. Blicher, H.C. Andersen, Herman Bang, Henrik Pontoppidan, Johannes V. Jensen, Martin Andersen Nexø, Tom Kristensen, Karen Blixen, Martin A. Hansen, Peter Seeberg og Klaus Rifbjerg - svenske og norske tekster på originalsprog - litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder - litteratur-, sprog- og mediehistorie.

Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 5	Nyeste tid
Indhold	<u>Grundbogsmateriale:</u> ”Litteraturhistorien – på langs og på tværs”; Systime, https://litthist.systime.dk/ kap. 8: 2000-2020: Eksperimenterende realisme. Tine Jensen: ”dansk i praksis”, Systime, 2019: 3.2. Når krig sætter spor https://danskipraksis.systime.dk/?id=159 <u>Læste tekster:</u> Jakob Ejersbo: ”Sushi Sunshine” (2000) Yahya Hassan: ”Barndom” (2013) Dy Plambeck: af ”Mikael” (2014) Poul Krebs: ”Helmand Blues (Skyggernes nat) (2009) Thomas Korsgård: ”Det kolde bord”, fra novellesamlingen ”Tyverier” (2019) Glenn Bech: af ”Jeg anerkender ikke længere jeres autoritet” (2022) <u>Værk:</u> Merete Pryds Helle: ”Oh, Romeo”(2006) <u>Andet:</u> Yahya Hassan performance video – læser ”Barndom” op (youtube) Glenn Bech: 1. maj tale 2022 (youtube)
Omfang	Omfanget af det faglige stof i forløbet vurderes til ca. 20 % af det samlede stof
Særlige fokuspunkter	I dette forløb har vi arbejdet med den litteratur som er skrevet i elevernes samtid, dvs. med fokus på de seneste ca. 20 år. De litterære tendenser er blevet set i sammenhæng med og perspektiveret til generelle tendenser i samfund og kultur. Noget af forløbet er læst i sammenhæng med DHO-undervisningen omkring temaet ”Det moderne Danmark”. Som en del af DHO-undervisningen var eleverne på en ekskursion til Aarhus med besøg på Aros. Faglige mål:

	-analysere og fortolke fiktive tekster -analysere og vurdere ikke-fiktive tekster -perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge -demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden -demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger -navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation -demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder. Kernestof: - mangfoldige litterære genrer - billeder, film og øvrige multimodale tekster - danske tekster fra de seneste 20 år og fra centrale litteraturhistoriske perioder - litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder - litteratur-, sprog- og mediehistorie.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 6	Litteraturhistorie
Indhold	<u>Grundbogsmateriale:</u> Tinne Serup Bertelsen og Barbara Kjær-Hansen: "Litteraturhistorien – på langs og på tværs", https://litthist.systime.dk/: - 1000-1500: Middelalderen - 1720-1800: Oplysningstiden - 1890-2000: Modernisme og realisme (i uddrag) <u>Læste tekster:</u> "Hævnersværdet" (folkeviser) "Jomfruen i fugleham" (folkeviser) Ludvig Holberg: af "Niels Klims underjordiske rejse" (1741) Ludvig Holberg: "Censur" (1749) Martin Andersen Nexø: "Lønningsdag (En idyl)" (1900) Johannes V. Jensen: "På Memphis station" (1904) Tom Kristensen: "Det blomstrende slagsmål" (1920) Martin A. Hansen: "Agerhønen" (1947) Tove Ditlevsen: "En flink dreng" (1952) Karen Blixen: "Ringene" (1958) Klaus Rifbjerg: "Det er blevet os pålagt" (1960) Peter Seeberg: "Patienten" (1962) Dorrit Willumsen: "En brist" (1974) Vita Andersen: "Fredag", "Lørdag", "Søndag" (1978) Michael Strunge: "Natmaskinen" (1981) Helle Helle: "Film" (1996) <u>Værk:</u> Karen Blixen: "Babettes Gæstebud" (1958) <u>Andet:</u> "BAZAR" (DR bogprogram, 1984) med Poul Borum, Michael Strunge, Pia Tafdrup, Lola Baidel og Kristen Bjørnkjær Gabriel Axel, instr. "Babettes gæstebud" (1987) – filmatisering Skriftlighedsforløb om at skrive essay: - Albinus & Nehammer: "Skriv dig frem – også til eksamen", Dansk lærerforeningens forlag, https://skrivdigfrem.ibog.dansklf.dk/?id=207

	- Lundgreen m.fl: "Guide til skriftlig dansk hhx/eux", Systime, https://guidetilskriftligdanskhhx.systime.dk/?id=150 - Sune Weile: Ind i sproget ud i verden: "Om at skrive et essay"
Omfang	Omfanget af det faglige stof i forløbet vurderes til ca. 15 % af det samlede stof
Særlige fokus-punkter	I dette forløb har vi først taget afsæt i middelalderen og læst folkeviser fra denne periode. Dernæst er vi sprunget frem til oplysningstiden, med særligt fokus på Holberg, som er blevet set i kontrast til den efterfølgende romantik. 1800-tallets litteratur er blevet behandlet i et særskilt periodeforløb, så derfor bliver der hoppet frem til århundredeskiftet og læst tekster som afspejler de vekslende realistiske og modernistiske strømninger i det 20. århundrede. Noget af forløbet er læst i sammenhæng med DHO-undervisningen omkring temaet "Det moderne Danmark". Som en del af DHO-undervisningen var eleverne på en eks-kursion til Aarhus med besøg på Aros. Faglige mål: - analysere og fortolke fiktive tekster - perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge - demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden - navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation - demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder. Kernestof: -mangfoldige litterære genrer -mindst én folkeviser og én tekst af hver af følgende forfattere: Ludvig Holberg, Adam Oehlenschläger, N.F.S. Grundtvig, Steen St. Blicher, H.C. Andersen, Herman Bang, Henrik Pontoppidan, Johannes V. Jensen, Martin Andersen Nexø, Tom Kristensen, Karen Blixen, Martin A. Hansen, Peter Seeberg og Klaus Rifbjerg -litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder -litteratur-, sprog- og mediehistorie

Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde